

Dansk resumé (Danish summary)

Denne afhandling undersøger de opfattede prominensforhold (eller opfattet grad af *tryk*) i Southern Standard British English. Resultaterne af en række lytteforsøg viste, i lighed med tidligere beskrivelser, at trykstærke ord i umiddelbar nærhed af ytringsgrænser, eller større frasegrænser, opfattes som mere prominente end trykstærke ord i mellemliggende positioner, men i modsætning til mange beskrivelser i den traditionelle britiske intonationsskole kunne det ikke demonstreres at et frasefinalt trykstærkt ord (den såkaldte ‘nucleus’) generelt set er mere prominent end alle andre ord i frasen. Kun 15–20% af de neutrale, kontekstfri ytringer havde et klart mere prominent finalt ord.

I ytringer hvor et ord er fremhævet for at signalere snæver fokus (semantisk fokus eller kontrastfokus), er der både en lokal effekt på det fremhævede ord, hvilket ses ved at dette ord opfattes som betydeligt mere prominent, og en global effekt på omkringliggende ord, som opfattes som mindre prominente. Der er med andre ord tale om en kombineret effekt af at fremhæve ord indenfor fokusdomænet og nedtone ord udenfor fokusdomænet.

Effekten af at nedtone ord udenfor fokus er størst postfokalt, hvor prominensniveauet på alle trykstærke ord reduceres, uafhængigt af deres afstand til den fokale accent (det fokuserede eller kontrasterede ord). Præfokalt er reduktionen i prominens omvendt proportional med afstanden til den fokale accent: umiddelbart tilstødende ord reduceres mest. Relevansen af disse observationer blev demonstreret i et eksperiment som undersøgte forholdet mellem opfattet prominens og opfattelsen af informationsstruktur. Som ventet opfattede lytterne ytringer hvor et ord var særligt prominent som svar på et spørgsmål om netop dette element – de hørte dette ord som fokuseret. Dette var tilfældet både med ytringer som var ment som neutrale fra talerens side, og med ytringer som var ment som fokuserede, og det gjaldt alle positioner i ytringen – selv når det mest prominente ord var i ytringsfinal position, dvs. den forventede placering af ‘nucleus’.

Reduktion af ikke-fokale ord medvirkede til opfattelsen af fokus, og resultaterne antydede at postfokal reduktion er mere væsentlig end præfokal reduktion, hvilket er i overensstemmelse med resultaterne af undersøgelserne af opfattet prominens.

De akustiske parametre F_0 og varighed præsenteres kort. Variationen i F_0 afspejler den opfattede prominens på en forholdsvis direkte måde i både neutrale ytringer og i præfokal, fokal og postfokal position: F_0 -bevægelser var stort set fraværende postfokalt, men i præfokal position var de reduceret omvendt proportionalt med afstanden til det fremhævede ord. Varighedsdataene pegede på en større præfokal forkortelse og kun en beskedent postfokal effekt. Dermed synes de to akustiske parametre at virke forskelligt afhængigt af deres position i forhold til den fokale accent.